

УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО ОХОРОНИ ПАМ'ЯТОК
ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ
ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСНА ОРГАНІЗАЦІЯ

ГРИГОРИЙ ДЕМ'ЯН

НА ДОПОМОГУ КРАЄЗНАВЦЯМ— ДОСЛІДНИКАМ ПОВСТАНСЬКОГО РУХУ

ЛЬВІВ — 1992

УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО ОХОРОНИ ПАМ'ЯТОК
ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ
ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСНА ОРГАНІЗАЦІЯ

ГРИГОРІЙ ДЕМ'ЯН

НА ДОПОМОГУ КРАЄЗНАВЦЯМ—
ДОСЛІДНИКАМ ПОВСТАНСЬКОГО РУХУ

ЛЬВІВ — 1992

З М І С Т

Вступні поради	3
Питальники. 1. Для складання біографічної картотеки полеглих за волю України	8
2 Відомості про репресованих	10
3. Орієнтовні питання для вивчення участі мешканців села (міста) у повстанському русі 40—50-х років ХХ ст.	13

Здано до складання 8. 07. 92 р. Підписано до друку 2. 10. 92 р.

Формат 60×84¹/₁₆. Друк. арк. 1. Тираж 3000. Зам. 2521.

Друкарня видавництва «Вільна Україна», Львів. вул. Вол. Великого, 2.

ВСТУПНІ ПОРАДИ

Стан вивчення історії визвольних змагань 40—50-х років зараз такий, що надалі відкладати цю надзвичайно важливу загальнонаціональну справу неможливо. В архівах України та інших держав колишнього СРСР збереглося далеко не все навіть з того, що потрапило до рук емгебистів або ж формувалося ними самими. До того ж, далі чимало матеріалів залишається недоступними, а небажане для проімперських служб знищується. На Захід потрапила лише невелика частина джерел. Власне на цій основі переважно й базується видання багатомного корпусу «Літопис Української Повстанської Армії». Та якщо навіть зібрати все разом із згаданих документальних матеріалів, то й тоді не можна буде відтворити цілісної картини півторадесятилітньої боротьби української нації проти двох наймогутніших і найжорстокіших тоді імперій світу — німецької і російської, а також їхніх польських, румунських, угорських і чехо-словацьких союзників.

На щастя, є ще таке невичерпне джерело інформації, якого не змогли знищити окупанти. Це — народна пам'ять. Однак й вона, якщо відповідні знання не записати на магнітофонну стрічку чи папір, зберігається лише доти, поки людина жива і здорова.

Особливо цінними є розповіді самих учасників визвольного руху, їх близьких родичів, друзів та добрих знайомих. Тепер це переважно люди вже похилого віку і з кожним днем їх стає менше. Тому кожна небайдужа до історичної долі України людина повинна подбати, щоб записати від своїх знайомих такі розповіді, не обминаючи жодної чесної особи і використовуючи будь-яку нагоду. Ретельно, навіть по округині, треба визбирувати відомості про всі події, зв'язані з боротьбою проти окупантів, а відтак належним чином класифікувати, систематизувати, осмислити їх і підготувати ґрунтовний історико-краєзнавчий нарис. Така праця може стати узагальненою характеристикою участі мешканців села чи міста, в боротьбі ОУН, УПА та збройного підпілля.

Починати треба із складання списків, точніше, картотеки з біографіями всіх громадян населеного пункту, які загинули в боротьбі за волю України. До них обов'язково включити й тих, кого польські, німецькі чи російські загарбники замучили на допитах, у тюрмах, укоротили віку на заслання або й прямо біля рідної хати застрілили чи закололи штиками, спалили в вогні в їхніх же будинках чи втопили в криницях за підтримку українського підпілля. Не забувати й дітей, жінок, дідусів і бабусь, а також вихідців з інших місцевостей, які загинули на території описуваного населеного пункту.

На кожну особу заповняється окремий аркуш (якщо потрібно, то й декілька) паперу, щоб відтак для зручності в роботі їх скласти в алфавітному порядку. Відомості записуються спочатку від однієї людини, потім доповнюються на основі розповідей інших. Корисно до знаючої особи заходити не один раз, а декілька і уточнювати та розширювати попередню інформацію. Дати народження, час і місце навчання, праці та інше найкраще записувати на підставі особистих документів, якщо такі збереглися. Коли ж їх нема, то писати зі свідчень рідних та ровесників, а потім точну дату народження можна встановити в районному ЗАГСі. Значно важче це робити при визначенні часу смерті. Радянські чиновники записували такі відомості про повстанців тільки в перші два роки (1944—1945) та й то не всюди. Зате старанно вносили до відповідних паперів у ЗАГСах дати загибелі емігрантів, компартійних посіпаків та їх прислужників. Якщо відомо, наприклад, що повстанець у бою знищив того чи іншого окупанта, а потім і сам загинув у тій же акції, тоді, встановивши дату смерті ворога, можна з певністю говорити й про те, коли він упав на полі слави. Часто люди пам'ятають, на яке християнське свято випадала така трагічна подія, а за цим уже не важко визначити день, тобто число і місяць. Рік уточнюють методом порівняння синхронних подій. Наприклад, того ж літа народилася та чи інша людина, яка живе, і встановити час буде дуже легко.

Всі записи робити тільки на одній сторінці аркуша, залишаючи зліва поле для пізніших доповнень та уточнень. До кожної інформації обов'язково додавати так званий паспорт, тобто відомості про те, хто, коли, де і від кого це записав. Як правило, це має такий вигляд: «Записала вчителька Марія Соколюк 10 травня 1992 року в селі Потелич Жовківського району Львівської області від Михайлюка Петра Івановича, 1910 року народження, освіта — 4 класи. Оповідач — рідний брат повстанця Миколи Михайлюка («Явора»). Ніяких скорочень і аббревіатур не робити. Прізвища, географічні назви, псевда

та інші маловідомі слова писати друкованими буквами і ставити в них наголоси.

Мову оповідача передавати з максимальним збереженням усіх її говіркових особливостей. Ніякого редагування допускати не можна. Але якщо така людина називає прізвище учасника події, а ім'я пропускає, тоді треба запитати і доповнити. Те ж саме стосується часу і місць проведення боїв, сутичок з ворогом тощо.

Дуже полегшить роботу такого дослідника уважне вивчення узагальнюючих праць про Українську Повстанську Армію таких авторів, як Петро Мірчук, Микола Лебедь, Лев Шанковський. Велика кількість хронікальних матеріалів викладена в другій частині двотомника «Українська Повстанська Армія: Бойові дії УПА за 1943—1950 рр.» та в згаданому монументальному корпусі «Літопис Української Повстанської Армії».

Кожного року варто практикувати підготовку та проведення в усіх районах науково-краєзнавчих конференцій, присвячених ОУН та УПА. Загальну тему переважно формулюють так: «Сколівщина в повстанському русі 40—50-х років ХХ ст.». Особливість цих заходів полягає в тому, що в них мають взяти участь і виступити з доповідями та повідомленнями ентузіасти з усіх без винятку населених пунктів, навіть дуже малих. У кожному висвітлюється матеріал про участь мешканців села чи міста в цьому етапі наших національно-визвольних змагань. Власне для таких людей і підготовлено пропонований poradnik.

Для полегшення роботи подається питальник, що поділений на три частини. Перша допоможе скласти картотеку з біографіями усіх, хто загинув за державну незалежність України, а друга є орієнтовним планом для написання статті чи доповіді на конференцію. Згодом її можна розгорнути навіть у солідне монографічне дослідження і видати окремою книгою, бо ж немало є в Галичині, Волині та інших регіонах таких населених пунктів, із яких загинуло по 50—100 і більше патріотів, а кількість репресованих у два—три рази перевищує ці числа.

Якщо на якоесь запитання відповіді не вдається знайти, його можна пропустити. А коли трапляється щось таке, чого в цьому poradniku не згадано, то обов'язково записувати. Адже питальник є орієнтовним і всього заздалегідь передбачити неможливо. Наприклад, питання про християнські та національні свята, які влаштовували повстанці, можна розгорнути в окрему працю, до якої спеціальними параграфами треба внести принаймі: Святий вечір і Різдво Христове, Щедрий вечір, Великдень, а з національних — 22 січня — День проголошення неза-

лежності України; 14 жовтня — День створення УПА, 1 листопада — роковини ЗУНР та інші. І так з кожним пунктом.

Про визначних повстанців, навіть місцевого масштабу, доцільно готувати окремі дослідження, зібравши перед тим усе, що було десь друковане, чи розповідали люди на ту тему. Таким особистостям варто присвячувати і спеціальні збірники спогадів. Але це не може замінити синтезованого висвітлення вкладу всіх учасників визвольного руху з населеного пункту в безсмертну справу нашої незалежності. Персональний матеріал тільки доповнить таку працю.

Те ж саме треба сказати і про повстанські пісні, що побутують у селі чи місті.

До кожної доповіді учасники готують також додатки з короткими біографіями всіх полеглих і окремо такі ж матеріали, присвячені репресованим.

Певна річ, готувати їх треба в двох примірниках. Для економії часу можна писати кульковою ручкою, використовуючи копіювальний папір. Перший під час конференції має бути переданий для відправлення до Центру документації визвольної боротьби у Львові, в тому числі й біографічна картотека. Другий примірник залишається в автора. До названого Центру такі матеріали можна надсилати й тим людям, які не беруть участі у науково-краєзнавчих конференціях*. Сумлінно опрацьовані статті, повідомлення, цікавіші спогади доцільно опублікувати в місцевих газетах, а все цінне й достовірне з часом увійде і до книжкових видань, в тому числі й «Літопису Української Повстанської Армії», з обов'язковим зазначенням імені та прізвища автора.

Цілком реальною є можливість присвячувати окремим районам спеціальні теми цього фундаментального корпусу. Потрібно лише подбати про те, щоб нагромаджені і опрацьовані матеріали відповідали науковим вимогам. Співробітники Центру документації боротьби у Львові радо проконсультують кожного бажаного. Звертатись за адресою: 290000, Львів-центр, проспект Свободи, 15, Інститут народознавства АН України, до Г. Дем'яна або Т. Процев'ята, сл. тел.: 72-78-08, 72-70-12.

Перед конференціями в кожному населеному пункті повинні бути впорядковані всі повстанські могили, а стенди (де лише можливо — меморіальні мармурові таблиці) із списками полеглих за волю України треба встановити в церквах, школах, бібліотеках, будинках «Просвіти», в таких місцях, щоб їх бачила кожна людина, яка туди заходить. Подекуди це вже зроб-

* Докладніше про це див.: Дем'ян Г. Карби нашої історії // «За вільну Україну» — 1992 — 31 березня.

лено, зокрема, в Козівській середній школі на Сколівщині (директор Микола Клепуц), Завадівській десятирічці на Стрийщині (директор Іван Жураківський). А в селі Тухля Сколівського району ще в міжвоєнний період громада на чолі зі своїм священником отцем Баб'яком на внутрішній стіні мурованої церкви встановила мармурову таблицю з прізвищами та іменами тих Українських Січових Стрільців, які загинули в боях 28 квітня — 1 травня 1915 року на горі Маківці. Характерно, що тухляни зуміли зберегти цю пам'ятку до наших днів, не знімаючи її навіть у період найбільшої комуністичної сваволі.

Саму конференцію найдоцільніше провести протягом трьох днів, бо якщо в районі є 60 населених пунктів і на кожного доповідача дати по 20 хвилин, то для всіх виступів потрібно буде 20 годин часу без обговорення, дискусій і перерв.

Успішне вивчення повстанського руху проводиться там, де його очолюють відділи народної освіти і культури, представники Президента України в районах, співпрацюючи з активом Братства вояків УПА та Товариства політв'язнів і репресованих. Як приклад можна згадати керівників Золочівського, Сколівського та Турківського районів, де вже проведені попередні семінари з авторами таких досліджень, а відтак і конференції.

Передбачається також під час конференцій влаштування концертів повстанських пісень, які побутують у відповідних районах, організація виставок та інше.

Опрацювання пропонованих матеріалів, навіть лише в формі звичайних відповідей на зазначені питання, врятує від забуття тисячі імен та прізвищ наших борців за волю, їх героїчні вчинки, збагатять історію України. Виконати таку пошуково-збирацьку роботу може кожна освічена людина.

Від вас, шановний читачу, залежить, чи буде таким чином увіковічена діяльність українського підпілля в тому селі або місті, де ви живете і працюєте. Залучайте до такої праці якомога більше чесних людей з інших населених пунктів, щоб охопити всю територію діяльності ОУН і УПА, нашого збройного підпілля.

Це буде найкращим вшануванням пам'яті багатьох сотень тисяч жертв німецько-фашистського та московсько-більшовицького окупаційного терору, стане гідним визнанням героїчної Української Повстанської Армії.

ПИТАЛЬНИКИ

1. Для складання біографічної картотеки полеглих за волю України

1. Прізвище, ім'я та імена батька і матері.
2. Точна дата народження.
3. Дата смерті (день, місяць, рік).
4. Псевдо (якщо було не одне, вказати й інші).
5. Чим займалися батько і мати, їх професії.
6. Коли і де навчався полеглий? Назва і адреса навчального закладу, який закінчив, у якому році. Якщо не завершив освіти, вказати чому і з якого класу чи курсу вибув.
7. Яку спеціальність одержав там?
8. Де, коли і ким працював?
9. Чи належав до Юнацтва ОУН? Пласту? З якого року? Яку роботу там виконував?
10. Чи брав участь у роботі читальні «Просвіти», товариства «Сільський господар» та інших українських національно-патріотичних об'єднань? Вказати яких і коли.
11. Чи проходив військову службу в польській, радянській або якись іншій армії перед вступом до українського підпілля, арешту, виселення?
12. Якщо так, то яке військове звання чи спеціальність здобув, у якому роді війська служив?
13. Ким був у підпіллі (стрільцем самооборони, сотні УПА, ройовим, чотовим...)? Чи мав якесь військове українське звання?
14. В якому роді підпілля діяв: чота чи сотня УПА, Українська Народна Самооборона, Самооборонний Кущовий Відділ, активний помічник повстанців, але жив легально?
15. Яку мав особисту зброю?
16. Де і як здобув її?
17. Хто в нього був командирами: ройовим, чотовим, сотенним, курінним? Коли відомо що-небудь про них, зокрема, звідкіля вони, їх псевда, імена та прізвища, діяльність, де й коли загинули чи ще живуть, записати також. Найкраще було б при наявності достатньої інформації скласти про них окрему біографічну довідку.
18. Чи проходив військовий вишкіл в УПА? В якій школі, де і коли?
19. Де і коли прийняв Присягу вояка Української Повстанської Армії?
20. Чи належав до ОУН? З якого часу? Які обов'язки виконував? Хто керував його діяльністю?

21. Чи був раненим у боях? Як, коли і де?
22. Хто і де вилікував його?
23. Чи був відзначений (нагороджений)? Коли, якою відзнакою і за що?
24. Імена, прізвища та псевда друзів по боротьбі. Хто вони? Їх доля?
25. В яких місцевостях діяв?
26. Коли, де і за яких обставин загинув? Як саме закінчилося його життя?
27. Описати, якщо можливо, вияви мужності і героїзму, самопожертви, особливо в останні хвилини чи години життя.
28. Хто ще з ним тоді загинув?
29. Де знаходиться його могила? Чи впорядкована? Якщо так, то хто про це подбав?
30. Додати фотографію полеглого, фотографії його могили, родинної хати, місця смерті, місць перебування тощо. На звороті кожну таку світліну підписати олівцем, але не наклеювати. Вказати також хто, де і коли фотографував, назвати найточніше, що там відображено чи кого.
31. Яка доля родичів підпільника? Вказувати прізвища, імена, роки народження і смерті кожної особи окремо і що з нею трапилось.
32. Якщо збереглися якись особисті папери полеглого та його репресованих родичів (документи, листи, записки), подати їх точні копії. Вказати в кого зберігаються оригінали.
33. Назвати також речові пам'ятки підпільника (шапка, ремінь, ніжик, годинник чи щось інше), якщо такі збереглися. Зазначити в кого вони є.
34. Чи друкувалося що-небудь про полеглого? Якщо так, вказати прізвище та ім'я автора, назву публікації, назву газети, місце, рік, число і місяць її видання, а в книгах — теж місце і рік виходу в світ, сторінки. У журналах вказувати й номер.
35. Найцікавіші спогади про полеглого. Тексти подавати точною мовою оповідача з усіма особливостями місцевої говірки. Після кожного обов'язково вказувати хто, коли, де і від кого записав спогад, ким для полеглого був оповідач.
36. Записати також ті відомості про підпільника, про які тут не згадувано.
37. Вкажіть своє прізвище, ім'я, по батькові, спеціальність, освіту, місце праці і домашню адресу.
38. В кінці напишіть дату і місце складання біографічної довідки.
39. Обов'язково підпишіть опрацьований матеріал, бо ж ви є його автором.

2. Відомості про репресованих

До таких людей належать усі, хто був арештований, суджений або вивезений на заслання з політичних мотивів за працю для визволення України.

1. Прізвище.
2. Ім'я.
3. Імена батька і матері.
4. День (число), місяць і рік народження.
5. Місце народження (село, район, область; місто, область).
6. Національність.
7. З якого по який рік навчався, де (адреса), яку освіту здобув? Якщо не закінчив, вказати з якого класу, курсу, чому і коли вибув?
8. Де працював? Яку роботу виконував (яку посаду займав)? З якого по який час? Адреса місця праці.
9. Вказати також де працювали батьки.
10. Коли почав брати участь у національно-визвольному русі? Як і де це відбувалося? Описати важливіші вчинки, які виконав сам чи з друзями. З ким? Зазначити, хто керував такою роботою.
11. Чи був у вашому селі (місті) осередок Української Військової Організації (УВО)? Хто до нього належав? Прізвище та ім'я керівника, його доля?
12. Якщо не було осередку УВО, то чи знаєте когось із мешканців вашого села (міста), що стали членами цього об'єднання і співпрацювали з людьми інших населених пунктів? Назвіть їх прізвища, імена, опишіть долю кожного з них, вказуючи час і місце народження, обставини життя і праці, місце смерті і поховання тощо.
13. Коли утворена в селі (місті) клітинка ОУН? Хто входив до неї? Хто керував нею? Опишіть її діяльність та біографії членів.
14. Якщо ви брали участь в УПА, Самооборонних кущових відділах, вкажіть з якого часу, де і яку роботу там виконували.
15. Хто був командиром рою, чоти, сотні, куреня? Їх біографії.
16. Коли ж ви виконували іншу роботу (допомагали повстанцям харчами, одягом, перевезенням продуктів, зброї, хворих і ранених, розповсюджували націоналістичну літературу і летючки, переносили штафетки (стафетки) і т. д.), опишіть усе це якнай докладніше, вказуючи роки, місяць, учасників тощо.
17. Хто вас залучив до такої праці? Його доля?

18. Чи ви допомагали повстанцям тільки тоді, коли до вас зверталися, чи робили це з власної охоти, як тільки траплялася нагода? А може й шукали такої можливості?

19. Розкажіть і про інших людей, що поступали таким же чином? Хто вони? Яка їх доля?

20. Коли вас заарештували чи виселили?

21. Хто це робив?

22. За що? Вкажіть, яке конкретне звинувачення висунули проти вас більшовики.

23. Назвіть усіх членів родини, яких разом з вами було репресовано (арештовано, виселено). Опишіть їх вік, освіту, стан здоров'я, дальшу долю кожного з них.

24. Хто вів слідство? Які методи застосовував до вас? Де це відбувалося?

25. Чи вдавалися енкаведисти (емгебисти) до провокацій? Яких саме? Хто?

26. Коли і де був засуджений? Хто були судді? Який вирок оголосили вам?

27. Як вас транспортували до місця ув'язнення чи заслання? Описати якомога докладно все. Розкажіть і про інших наших репресованих, що їхали з вами.

28. З якого по який рік перебували в тюрмі, таборі, на заслання? Скільки років?

29. Де? Назвіть адреси.

30. Якщо пригадуєте, вкажіть і номер статті, за якою ви відбували покарання.

31. Опишіть умови, в яких вам доводилося тоді жити і працювати: приміщення, харчування, одяг, взуття, медична допомога, виробничі норми, свавілля наглядачів, сексотство... Теж і про інших людей, що там були.

32. Чи брали ви або ваші спів'язні та засланці участь у опорі більшовицьким карателям і тюремникам? Яку саме? Коли і де? Наслідки такої праці?

33. Хто, де, коли та як загинув із ваших знайомих? Звідкіля були ці люди (кожен зокрема)?

34. Коли повернулися з тюрми чи заслання?

35. Розкажіть про ті перешкоди, які вам робила комуністична влада, щоб не дати змоги жити і працювати в рідному краю.

36. Де вам вдалось влаштуватися на роботу, на яку саме і коли?

37. Де і коли вас прописали (адреса)? Як це відбулося?

38. Опишіть усі випадки дискримінації (кривди), які робили вам і вашим рідним, в тому числі й дітям, представники ко-

муністичної влади і партії, колгоспні керівники (не допускали до вступу у середні спеціальні і вищі навчальні заклади, змушували виконувати найважчу роботу, яка не відповідала їх нахилам чи була шкідливою для здоров'я, занижували оплату і т. д.).

39. Де працюєте зараз? Яку роботу виконуєте?

40. Яку заробітну плату одержуєте? Якщо ви пенсіонер, вкажіть скільки платять вам щомісяця.

41. В якому будинку живете?

42. Кому він належить: вам, державі, рідним, дітям?

43. Сучасний склад вашої сім'ї? Вкажіть прізвища та імена кожного, рік народження, освіту і місце праці чи навчання кожного.

44. Повідомте також про те, що не згадано в цьому питальнику, але ви вважаєте, це потрібним для нашої історії, наприклад, про бої проти німецьких, польських, румунських, угорських, словацьких, чеських і московських окупантів; про виховання добрими, благородними людьми повстанських дітей та інше.

45. Учасникам УПА та збройного підпілля бажано дати відповіді і на ті питання, які є в попередніх розділах цього poradnika.

46. Додати фотосвітлину репресованого, можна й не одну. Особливо бажаними будуть знімки із таборів та заслання. На звороті акуратно і виразно підписати кожну м'яким звичайним олівцем.

47. Прізвище та ім'я особи, яка написала відповіді, її місце праці, домашня адреса.

48. Підпис записувача.

49. Дата виконання роботи.

3. Орієнтовні питання для вивчення участі мешканців села (міста) у повстанському русі 40—50-х років ХХ ст.

1. Повна і точна назва (якщо змінювалася, вказати стару і нову) та адреса населеного пункту.

2. Назвати прізвища та імена найактивніших національно свідомих мешканців, які в міжвоєнний період мали вплив на формування поглядів людей і виховували в них самостійницькі переконання. Їх доля.

3. Хто із мешканців населеного пункту служив у рядах Українських Січових Стрільців, Української Галицької Армії? Їх доля.

4. Чи був у селі (місті) осередок Української Військової Організації (УВО) або ж її окремі члени? Хто до них належав і з якого року? Хто їх очолював? Яка їх дальша доля?

5. Коли виникла перша клітина ОУН (Організації Українських Націоналістів)? Хто до неї належав? Прізвище та ім'я керівника (провідника). Доля цих людей.

6. Зловживання і злочини польських окупантів (на Буковині — румунських, в Закарпатті — чехо-словацьких та угорських), пацифікація, переслідування членів УВО, а від 1929 р. — ОУН.

7. Хто брав участь у боротьбі за незалежність Карпатської України в жовтні 1938 — першій половині 1939 років? Їх доля.

8. Чи були в селі націоналістичні збройні групи, які захищали українців від сваволі польських шовіністських згай і військових частин під час розпаду Польщі у вересні 1939 року? Якщо так, вказати хто до них належав, яке озброєння мали, що робили.

9. Кого і як репресували більшовики в 1939—1941 роках?

10. Діяльність членів і клітин ОУН та їх симпатиків під час першої більшовицької окупації.

11. Як село (місто) відгукнулося на Акт відновлення Української державності 30 червня 1941 року у Львові? Які заходи для її утвердження встигли провести? Хто очолював громаду?

12. Кого з мешканців арештували німці, замучили в тюрмі чи розстріляли за приналежність до ОУН або сприяння їй?

13. Скільки людей насильно вивезли на роботи до Німеччини?

14. Хто брав участь у діяльності УПА на Волині та Поліссі, коли ще в Галичині такі загони не створювалися, тобто до літа 1943 року?

15. Коли в селі (місті) утворилася перша збройна націоналістична група? Її склад (прізвища, імена, псевда стрільців і командирів), озброєння.

16. Яке формування (рій, чота) утворили патріоти вашого села чи міста після того, як у Галичині влітку 1943 року почала діяти Українська Народна Самооборона — попередниця УПА? Їх склад і озброєння, командири, військово навчання.

17. Хто шив уніформи для повстанців?

18. Як і де вони добували зброю?

19. Описати бої і сутички з німцями, більшовицькими партизанами, польськими збройними шовіністичними зграями.

20. Хто з наших патріотів поліг у боротьбі УНС, УПА проти німців? Вказувати також і вихідців з інших місцевостей, які загинули на території вашого села (міста) чи в його околицях.

21. Чи проходили ваші повстанці військовий вишкіл? Хто, коли і де? Хто закінчив старшинську чи підстаршинську школи УПА? Їх пізніша діяльність.

22. Хто і як здійснював забезпечення підпільників харчами, одягом, взуттям, медичною допомогою? Грунтовно описати діяльність і долю найсумлінніших помічників повстанців у кожній із названих ділянок.

23. Транспортування харчів і зброї.

24. Хто сумлінно виконував обов'язки зв'язкових?

25. Описати різні види повстанських криївок, складів, шпигальок. Якщо можливо, подати їх схеми, фотографії тощо.

26. Які справи громадського і особистого життя мешканців вирішували керівники повстанських структур? Чи були випадки, що люди радше зверталися зі своїми клопатами до підпільників, ніж до окупаційної більшовицької влади на місцях? Охарактеризувати таку діяльність.

27. Наведіть приклади причетності дітей до наших визвольних змагань. Хто з них чим-небудь відзначився? Особливо старанно опишіть вчинки тих дівчаток і хлопчиків, які загинули чи були закатовані окупантами.

28. Назвіть усіх жінок і дівчат — учасниць повстанського руху, які полягли в боротьбі або ж були замучені на допитах чи передчасно померли на засланні. Найяскравіші приклади опишіть обширно.

29. Згадайте всі сім'ї, в яких і чоловік, і жінка пішли в підпілля і там загинули. Якщо з ними були й інші їхні родичі (наприклад, брати, сестри, діти), їх також назвати.

30. Скільки всього ваших громадян брало участь у повстанському русі, тобто перебували в підпіллі? Яка це процентна частина від усього населення села (міста) того часу?

31. Скільки з них загинуло в боях, на допитах, у тюрмах, на засланні?

32. Обов'язково описати в хронологічному порядку всі сутички та бої українських підпільників проти більшовицьких окупантів, вказуючи хто з повстанців відзначився в них, хто загинув із своїх, кого з ворогів чи скільки їх знищено тощо.

33. Розкажіть про злочини провокативних груп емгебистів, які видавали себе за повстанців. Якщо відомі їх прізвища, попередні місця праці і пізніша діяльність, також треба про це все сказати.

34. Описати християнські та національні свята, які влаштовували повстанці самі чи з сім'ями або й цілими сільськими громадами.

35. Як поширювалися в селі, місті повстанські пісні? Хто і коли їх виконував? Якщо є пісня, в якій мова йде про події в селі чи про вихідців з нього, обов'язково подати її повний текст, вказавши від кого, хто, коли і де записав. Також навести і ті, що складені у вашому населеному пункті, при можливості назвати їх авторів.

36. Назвати перші рядки найпопулярніших повстанських та арештанських пісень, які побутують у вашому селі (місті). Хто з людей їх знає і добре виконує? Якщо були випадки переслідування людей за виконання таких пісень, повідомити кого і як.

37. Подати обширні біографії найвизначніших повстанців із вашого села (міста), а також тих, що прославилися в ньому, хоча й походили з інших місцевостей.

38. Зробити описи і фотографії повстанських могил, теж — стендів з біографіями полеглих за волю України, згадати, де вони встановлені і хто їх виготовив.

39. Фотосвітлини якомога більшої кількості повстанців, особливо старанно треба шукати за такими, на яких вони є зі зброєю і в уніформах. Корисними будуть і фотографії, зроблені в цивільному одязі. Кожну на звороті підписувати, вказуючи, хто на них є, але робити це тільки звичайним м'яким олівцем. Оригінали зберігати в себе чи у родичів, а до картотеки давати доброякісні копії.

40. Які у вашому селі (місті) є місця, назви яких пов'язані, тобто походять від подій або псевд чи прізвищ учасників повстанського руху? Напишіть їх назви друкованими буквами, поставте наголоси і наведіть повні тексти народних переказів та легенд про них з відповідною паспортизацією.

41. Стисла характеристика більшовицьких репресій. Скільки і яких категорій людей (жінок, стариків, дітей) було арештовано, суджено або насильно виселено? Куди саме? Їхня доля.

42. Як громада вшановує пам'ять полеглих? Що для цього

робить школа, церква, сільська (міська) рада, Будинок «Просвіти», бібліотека, політичні і громадські організації?

43. До доповіді (статті) чи нарисув обов'язково додати картотеку з біографіями полеглих (1-й додаток) і репресованих (2-й додаток).

44. Розкажіть і про ті справи та події, яких у цьому питальнику не згадано, але ви про них знаєте.

45. У статті (довіді) мають бути точні посилання на всі джерела, з яких автор черпав інформацію. Якщо це розповіді людей, то називати їх повні прізвища та імена, рік народження та адреси.

46. Корисним буде також додаток місцевих газет з матеріалами про повстанський рух у вашому селі, але не витинки, а цілі часописи.

47. В кінці чітко вказати повне прізвище, ім'я, а також фах, місце праці, посаду, освіту, рік народження та адресу автора.

48. Дата написання дослідження.

49. Власноручний підпис автора.

Львів,

16—18 травня 1992 р.